

Obr. 4 Barevná odlišnost a kresba nymf ruměnice

množství i na fasádách budov, okolo oken, balkónů, na lavičkách v parcích apod., kde může svým výskytem a též obraným zápašným sekretem obtěžovat místní obyvatele.

Na území střední Evropy nebylo prozatím hlášeno žádné škodlivé působení této plošnice, avšak s ohledem na skutečnost, že ve Středomoří svým sáním škodí na ovocných dřevinách, neměl by se význam tohoto škůdce podceňovat. Současné zavadání listů a prosychání lip pravděpodobně souvisí spíše s dlouhotrvajícími obdobími sucha či narušením fyziologických procesů posypovými solemi v zimním období apod.

Vzhledem k minimálním škodám se chemická ochrana lip, která by byla dosti komplikovaná a pravděpodobně i málo efektivní, neprovádí. Přezimující dospělce blánatky lipové lze redukovat mechanicky pomocí vysavačů, kartáčů, proudem vody či horkou párou.

Pokud by došlo k aplikaci přípravků na ochranu rostlin, musí být vždy provedena v souladu se zásadami správné praxe v ochraně rostlin a při dodržení podmínek povoleného použití uvedených na etiketě přípravku.

Obr. 5 Silně napadený kmen lípy

Další informace o blánatce lipové naleznete na stránkách Rostlinolékařského portálu ÚKZÚZ.

www.ukzuz.cz/rlportal

v modulu **Fotogalerie**

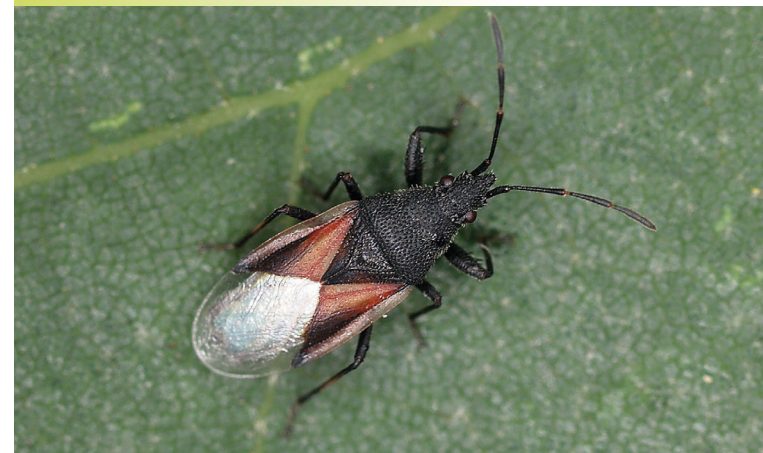
Text: J. Patočková, J. Beránek

Foto: J. Beránek, J. Patočková (2 vpravo)

Seznam použité literatury je k dispozici u autorů

Vydal Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

05-2020

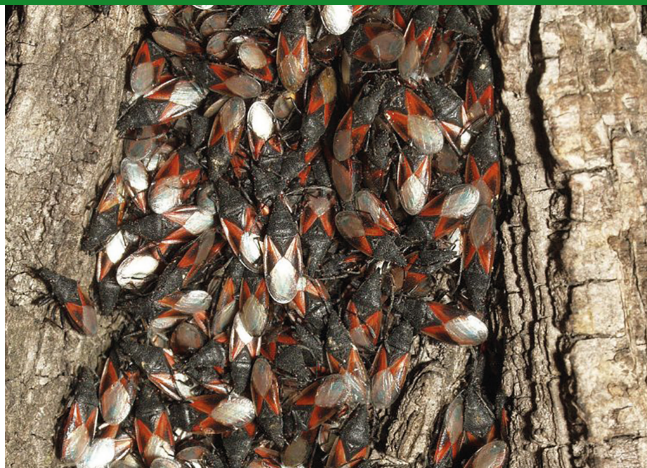

BLÁNATKA LIPOVÁ

Oxycarenus lavaterae

škodlivý invazní druh slézovitých rostlin

Obr. 1 Kolonie dospělců blánatky lipové

blánatka lipová

ruměnice pospolná

Obr. 3 Nymfy blánatky lipové na ibišku

Úvod a taxonomické zařazení

První výskyt blánatky lipové (*Oxycarenus lavaterae*) byl potvrzen na našem území v roce 2004 v Brně. Tento nepůvodní druh dokázal v našich podmínkách přezimovat, tím se mu úspěšně podařilo usídlit a následně se začal šířit po celém území České republiky. Tato ploštice patří do čeledi blátnatkovití (Oxycarenidae).

Geografické rozšíření

Domovinou blánatky lipové je západní Středomoří od Kanárských ostrovů, Maroka, Alžírsko, Tunisko a Malta, po Itálii, jižní Francii až po jižní Švýcarsko. Východní hranicí jejího původního výskytu je pobřeží Slovinska a Chorvatska. Blánatka lipová se však postupně šíří na sever a na východ, kde dosáhla pobřeží Černého moře.

Hostitelské rostliny

Ve střední Evropě se blánatka vyskytuje především na lípách, nejčastěji na lípě malolisté (*Tilia cordata*), případně na dalších druzích, jako je lípa krymská (*T. euchlora*), vzácně i. velkolistá (*T. platyphyllos*) aj. Z dalších slézovitých rostlin (Malvaceae) napadá sléz (*Malva* sp.), proskurník (*Althea* sp.) nebo ibišek (*Hibiscus* sp.). Ve své domovině poškozuje nezralé plody meruněk a broskvoní.

Popis druhu

Dospělci blánatky lipové dorůstají délky 5–6 mm, čímž dvojnásobně přesahují velikost našich ostatních druhů blátnatek. Typické jsou pro ně růžové polokrovky s černou skvrnou. Zadní část těchto polokrovek, pod níž prosvítá červený zadeček, je nápadně lesklá. Hlava, štít, nohy a tykadla jsou černé.

Nymfy jsou celé karmínově červené a v průběhu vývoje se jim postupně hlava, štít, nohy a tykadla zabarvují do černa.

Možnost záměny

Nymfy blánatky lipové je možné zaměnit s nymfami běžně se vyskytující ploštice ruměnice pospolné (*Pyrrhocoris apterus*). Nymfy ruměnice pospolné se liší výrazným oranžovým zbarvením. Na štítě se dále odlišují černou skvrnou pravidelného tvaru. Na hřbetní části mají nymfy ruměnice pospolné čtyři černé tečky, z nichž jedna je na samém konci zadečku. Všechny tečky tvoří jednu linii. Hlava, nohy a tykadla jsou zbarveny do černa.

Životní cyklus

Dospělci i nymfy se živí sáním především na nezralých semenech a rozvíjejících se listech lip, kde pravděpodobně nezpůsobují významnější škody.

Dále na květech a poupatech slézů a ibišků. Dospělci přezimují v mnohatisícových koloniích na kmenech lip. Je potvrzeno, že při mírné zimě mohou na našem území přezimovat také nymfy. Jedinci, kteří přezimovali, obvykle během června opouštějí kmene a migrují do korun lip nebo na další slézovité rostliny, kde kladou vajíčka a následně prodělávají svůj vývoj. V ČR je prozatím potvrzena jedna generace za rok. Ve Středomoří se uvádí 2 až 3 generace ročně. V těchto teplejších podmínkách dochází k šíření na ovocné stromy.

Monitoring, škodlivost a ochrana

Nejvhodnější období pro monitorování tohoto druhu je od srpna do května, kdy vytváří často velké kolonie, shluky nebo až masové agregace o statisících jedinců na kmenech a větvích lip. Sledování je v této době velmi snadné. Blánatka lipová upoutá pozornost svým výskytem na osluněných částech stromů, kde jsou, díky stříbrným odleskům membrán svých polokrovek, již z dálky velmi nápadné. To ovšem neplatí v průběhu letního období, kdy se blánatky většinou zdržují vysoko v korunách stromů a jejich objevení je spíše náhodné.

Díky tomu, že lípa je náš národní strom, který se často vysazoval a vysazuje v blízkosti lidských obydlí, může se tato ploštice objevit ve větším